

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Supplementvm XXIV. Ad pag. XLIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

quod seculo duodecimo & terdecimo Christiano, quibus versiones illæ sunt institutæ, optimæ famæ libri quique Arabici fuerint nostris hominibus notissimi, eoque nomine interpretes suos acceperint) arguunt pleræque ingenium & iudicium auctorum suorum pereximia, non quidem si dictionem sed si res quæ tractantur spectare velis & docendi methodicam rationem. Quemadmodum autem ipsi illi scriptores ingenuè eruditionis suæ principes magistros agnoscunt Græcos priscos, ita licet etiam fortassis citra invidiam & obtrektionis suspicionem profiteri: longo intervallo omnem Arabicæ doctrinæ laudem infra Græcorum illorum merita subsistere: parùm certè, idque in perpaucis, isti Græcæ sapientiæ veteri ab Arabibus illis accessisse; ac proinde quoniam Græca hodie redierunt in manus nostras, non etiam esse, quamobrem Arabica isthæc nondum versa anxie amplius desideremus. Historiæ humanarum rerum, quæ quidem florentibus Arabum imperiis acciderunt, longe alia est ratio: vix enim illam petere aliunde licet. Frustra tamen aliarum gentium, quamvis Orientalium, res antiquissimas quasque, atque adeo & Græcorum & Latinorum, inde expectari, produnt nimis luculenter, quæ ad nos pervenerunt Arabum monumenta.

SUPPLEMENTVM XXIV.

Ad pag. XLIII.

Quæ Theophilo ejusque filio Michaële imperantibus, facta est Constantinopoli melioris cujusque literaturæ restitutio quædam, ea quin contigerit Bardâ Cæsare annitente, nemo facile negaverit. Etenim Imperatores illi tantùm non monstra quædam hominum fuerunt: certè à studiis colendis quàm alienissimi. At nec Bardæ ingenium

Kk

fuit

fuit doctrina aliqua illustri excultum. Igitur perquam est verosimile, illud omne beneficium Photii consiliis deberi. Hic scilicet fuit ab eruditione quàm optimè instructus, quod $\mu\upsilon\epsilon\pi\omicron\beta\iota\beta\lambda\omicron\varsigma$ & $\nu\omicron\mu\omicron\upsilon\delta\iota\omega\nu$ ipsius hodieque docent cum nostra admiratione: idemq; gratia atque auctoritate plurimùm apud Bardam valuit, teste ipsomet Zonara.

Leo porrò ille Philosophus, quem Theophilus evexit, præter Zonarae Cedreniq; elogio, etiam à Constantino Manasse in *Annalibus* audit $\mu\upsilon\epsilon\pi\omicron\upsilon\alpha\theta\epsilon\sigma\tau\omicron\varsigma$. Quin etiam non dubitavit Manasses narrare, hunc Theophilo Imperatori planè inusitatum confecisse horologium: per quod Imperatori in regia consedenti singulis horis spectandum exhibuerit, quicquid novi vel apud Arabes vel apud Syros tentaretur. Machinam verò illam à Michaële Theophili filio fuisse destruatam. Indubie quidem hoc omne vanum ac fabulosum est: arguit tamen opinionem vulgi de isto Leone, quod nempe populus incredibilia etiam sibi de illo persuaserit.

Cæterùm ea quæ Theophilo Imperatore contigerunt doctrinae in lucem è tenebris reductæ primordia, per fuerunt obscura; & lux major deniq; refulsit seculo decimo; si quidem credere licet iis quæ in Præfatione Geoponicarum Eclogarum Constantini Porphyrogennetae Imperatoris continentur. Autor enim earum Constantinum illum Imperatorem ita alloquitur: ut quidem verba Græca interpretatus est Janus Cornarius. *Primum Philosophiam & Rhetoricam jam deperditas, & ad immensam oblivionis profunditatem demersas, mirabili artificio & prudentia retraxisti, robusta dextera tua illis porrectâ. Deinde verò etiam alias omnes scientias ac artes renovasti. Postremùm autem gnarus, politiam in tria hæc esse divisam: Militiam inquam Sacerdotium & Agricul-
culturam: non minimam curam circa hæc postremam partem adhibuisti.*

lucis, quæ humanam vitam maximè conservare cognoscitur.
 Si sanè ad illud usque tempus Philosophia & Rhetorice
 perierant, facilè liquet quàm misera fuisset hætenus utrius-
 que conditio. Ubi obiter haud abs re fuerit observare, re-
 spexisse Præfationem illam ad libros varios, Constantini
 illius curâ jam tum editos, quales de re militari erant
πυλινκῶν & περὶ θημάτων commentarii: nullo tamen indicio fa-
 cto magni operis Eclogarum Historicarum, quia forte illud
 tunc nondum fuit institutum. Is etiam porrò qui præfa-
 tus est in Eclogas Historicas ejusdem Imperatoris, quarum
 tituli tantùm duo hætenus lucem viderunt, quinquaginta
 & uno etiamnum sive latentibus alicubi sive deperditis,
 conqueritur de inopia quæ fuerit hætenus librorum Hi-
 storiorum: ideoque & Imperatorem ex omnibus orbis
 partibus libros doctrinâ variâ refertos conquississe.
 Plane idem verò de hoc Constantino etiam alii Græci Hi-
 storici tradiderunt. Disertè enim tomo tertio Zonaras:
*Ἐπιμελέθη δὲ καὶ τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς, ἑπιτελεσμένης ἤδη χεδὸν
 ἅλλα μὲν τοὶ ἢ τῶν ἑπιστημῶν διδασκαλίας ἑπιστήσεις, ἢ ἀναζωπυρήσεις
 ἐκλειπῶσιν αὐτῆς.* Cedreni verba Latine sic sonant: *Scien-
 tias, Arithmeticam, Musicam, Astronomiam, Geometriam, &
 omnium principem Philosophiam, quæ jam longo tempore ob
 incuriam & inscitiam Imperatorum perierant, sua industria
 instauravit; conquistis qui in quovis genere excellere ac con-
 stituti doctoribus, & diligentibus receptis & conductis. Quo
 factum est, ut exiguo temporis decursu barbariâ profligatâ Vrbs
 denuò literis floruerit.* Eisdem penè verbis usus est Michaël
 Glycas Siculus l. 4. *Annalium*: ideoque nolo nunc illa ad-
 ducere.

Præter istæc autem ab iis laudata dignum cum primis
 etiam est æternâ memoriâ, Legum quoque studia hoc

demum Imperatore cœpisse nonnihil erigi. Et verò tunc Constantini Imperatoris curâ perfectum editumque est βασιλικῶν opus, novâ nempe ἀναπαθήσει repurgatum, etsi illud parens Leo jam fecisset conscribi. Tunc etiam demum Νομοτάτων Photii videtur in usum traductus, ejusdem Porphyrogenetæ auspiciis. Theophilo sanè & Michaële imperantibus etiam Juris Romani Justinianæi videtur perquam exigua habitata ratio, imo fortè nulla: præ Latini sermonis pridem sepultâ Constantinopoli peritiâ. Ut proinde tunc temporis indubiè nec Juris illius civilis superfuerit in vulgò quidem scientia. Id quod liquidò ostendit etiam illud: quoniam à Justiniani usque ætate non memorantur ulli libri Gracè scripti à quoquam Jurisconsulto aut Imperatore, donec tandem Basilus Macedo Michaëlis successor ἀρχιεργὴ νομικὸν publicavit. Superfunt enim quidem Justiniani etiam secundi, Tiberii, Heraclii, & Constantini quinti Novellæ quædam ante Basilium promulgatæ: sed cum paucæ illæ sunt, tum ostendunt rarum Juris civilis Romani, à Justiniano usque ad Basilicorum promulgationem, in foro, in scholis fortè nullum, usum.

UT in viam igitur redeamus, illa quæ Theophilo & Michaële imperantibus fuit instituta bonæ literaturæ resuscitatio perquam fuit levis: major autem laus debetur seculo decimo, & quidem Constantini Porphyrogenetæ Imperatoris prudentioribus auspiciis. Etiam illum verò Principem satis doctum, imò omnis doctrinæ patronum maximum, dum consilio haud quidem malo tot Eclogas variarum scientiarum fecit conscribi, non equidem dubito multum reipublicæ liberariæ simul nocuisse; hac ratione videlicet per ignaviam hominum optimis quam multis veteris ævi scriptis pereuntibus. Utinam tamen vel illæ
Eclogæ

Eclogæ omnes hodie superessent! Præter Geoponicas autem & Hippiatricas nihil integrum superat: & Historicarum Eclogarum duo tantùm editi tituli penè desperare nos jubent de vitâ quinquaginta unius reliquorum.

Etsi porrò Constantinopoli aliqua semper ad finem usque illius Orientalis Imperii Romani manserit schola, eaque interdum sic fatis præstantibus florens magistris: in reliquâ tamen omni parte illius Imperii nihil simile vel à suis solet commendari. Non etiam instituta Constantinopolitanæ scholæ à quopiam, quod sciam, sunt memorata: ut nec quæ illius semper fuerint fata. Quapropter nec à me hoc loco quidquam eorum potest adjici.

Si in æstimationem autem venire debeat eruditio Græca, qualis fuerit sive à nono sive à decimo seculo, citra controversiam illa neutiquam meretur comparari cum peritiâ Veteris Græciæ, quamcunque doctrinæ partem placuerit attendere. Philosophia porrò Theoretica & Mathematicæ Scientiæ, ut & Ars Medica, longè excellentius ab Arabicis scriptoribus excultæ sunt. Poëtica quoque Arabum multò est quàm Græcanica elegantior. In solâ Historiâ scribenda fortassis ambigam palmam dixeris. Latinorum qui à Carolo Magno ad Constantinopolitani Imperii exitum vixerunt, vix dixeris præter unum & alterum in Historiâ sanè Græcis pares. Scribendi facultate itidem Græci prævaluerunt. In Logicis & Physicis & Metaphysicis Latinos equidem haud dubitaverim sequioris ævi Græcis anteferre. In Sacrà item doctrinâ & Legum peritiâ longe major Latinis videtur laus deberi: contra Græcis in Scientiis Mathematicis. Cum primis verò meritò vergit in Græcorum laudem, quod circa Imperii illius interitum, floruerit Constantinopolis quam maximè excellentibus inge-

virorum perinsignium. Et verò ipsasmet Aristotelicæ quoque Philosophiæ optimorum librorum verè Latinas non barbaras versiones, elegantioremq; solito veteris Philosophiæ cultum, debet Latinus orbis, Gazis, Argyropylis, Bessarionibus & aliis: quibus parem illa ætas in Latinis fortè habuit neminem.

SUPPLEMENTVM XXV.

Ad pag XLIX.

Non erimus cuiquam molesti recitatione ipsorummet verborum Dominici Bannez: cujus testimonium de Academia Salmanticensi laudavimus in margine Dissertationis. Quandoquidem verò ille ingenuè agnovit, Francisco Victoriæ deberi prima in illâ Academiâ subtilioris Scholasticæ Theologiæ exordia, egoque Relectiones illius viri eique suetam docendi rationem pridem magni æstimaverim, unum alterumque non possum non monere. Igitur ante omnia Andreæ Schotti ex *Bibliotheca Hispanica* tomo secundo adferam verba. *Franciscus à Victoria Lutetiæ Parisiorum haustâ primùm Scholastica Theologia, laureaq; meritis parva, primus eam in Hispaniam veluti margaritam attulit.* Dubito tamen, utrum Parisiensi Scholæ suos in Morali Theologia profectus, quibus quàm maximè excelluit Victoria, debuerit: non sane quis par illius scholæ laudari potest. Equidem existimo, præ aliis istius seculi, culturam Moralis doctrinæ huic Victoriæ Hispaniam debere. Hoc magistro autem profecit Dominicus Soto: cujus de *Justitia & Jure* præclari iidem existant commentarii. Ex illâ portò Theologicâ Salmanticensi scholâ ad Didacum Covarruviam & Ferdinandum Vasquez cum pervenisset Morum illa & Juris Philosophia, capit demum in Hispaniâ alibiq; excoli Juris etiam prudentia, longè aliâ & accuratore quàm